

۲۱ می ۲۰۱۴

سراج الدین ایثار

پول شوئی؛ ناپاکی اقتصاد و سیاست در افغانستان

قانون مبارزه علیه پول شوئی به دلایل نامعلوم تصویب نمی شود

این روز ها خبر های انتخابات و نتایج نهایی آن چنان داغ شده که در رسانه ها به مسایل مهم دیگر کم تر پرداخته می شود. یکی از این مسایل مهم قانون مبارزه علیه تطهیر پول یا پول شوئی است که اخیراً نورالله دلاوری رئیس بانک مرکزی افغانستان هشدار داد که اگر تا اخیر ماه جون سال جاری این قانون به تصویب نرسد، افغانستان در فهرست سیاه شماری از کشور ها شامل خواهد شد.

نبود این قانون در حالی که برای یک عده ممکن سود آور باشد، بدون شک پیامد های زشتی را بر ثبات اقتصادی و سیاسی افغانستان در پی داشته است.

مفهوم و راه های پول شوئی

پول شوئی یا به عبارت ساده شستن پول یا پاک کردن پول از پول ناپاک است. پول شوئی به روند هایی گفته می شود که در آن مافیای پول، قاچاق بران، تروریستان، زورمندان، فرار کنندگان مالیات و سایر متخلفان، پول های "سیاه" یا پول های غیر قانونی را به پول پاک یا به پول قانونی از طریق معاملات غیر مشروع تبدیل می نمایند. به گونه مثال پولی که از طرق نا مشروع مانند عواید قاچاق، مواد مخدر و غیره به دست می آید با سرمایه گذاری در بخش های مشروع مانند خرید زمین، خانه، موتر و غیره صورت گرفته و بعد از فروش، این دارایی ها دوباره سرمایه گذاری می شود که به این ترتیب پول سیاه به پول "سفید" تبدیل می شود.

پول شوئی به طرق مختلف صورت می گیرد، ولی یکی از شیوه های بارز آن Layering یا لایه بندی است. مراد از لایه بندی چهار موضوع است: اول پول سیاه توسط تعداد زیادی از افراد معامله می شود تا حجم آن به لایه های کوچک بین اشخاص بیش تر داد و ستد شود. دوم پول سیاه به مبالغ کوچک و معاملات کوچک تقسیم می شود. سوم پول سیاه به نهاد های متعدد به خصوصاً به حواله داران و بانک های مختلف واریز می شود و بالاخره پول سیاه به مراجع مختلف از طریق حواله داران یا بانک های متعدد ارسال می شود که به این ترتیب پول های سیاه به پول سفید تبدیل می شود. هرچند پول شوئی در کشور های عقب مانده بیش تر محسوس است، ولی کشور های پیش رفته جهان از جمله برتانیه هم از آن مستثنی نیستند. بر اساس گزارش سازمان جرایم سازمان برتانیه، مجموع معاملات مشکوک در این کشور در جریان سال ۲۰۱۲-۲۰۱۳ به بیشتر از ۳۰۰ هزار معامله رسیده که نسبت به سال ۲۰۰۷ یک رشد بیش تر از ۳۱ درصدی را نشان می دهد.

د پانو شمیره: له ۱ تر ۳

افغان جرمن آنلاين په درنېنت تاسو همکاري ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

پاډونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليکنه له رالېرلو مخکې په خبر و لولئ

تطهير پول در افغانستان

در حالیکه در بسیاری از کشور های پیش رفته جهان مسأله تطهير پول یا پول شویی به مثابه یکی از جرایم جدی در قوانین و لوایح اقتصادی شان تلقی می شود، این اصطلاح در ادبیات اقتصادی افغانستان تقریباً تازه وارد شده. به همین دلیل با وجودی آنکه از تسوید قانون مبارزه علیه تطهير پول و تمویل تروریزم نزدیک به یک دهه می گذرد، هنوز هم به منصفه تطبیق و اجرای کامل گذاشته نشده است. این قانون در سال ۱۳۸۳ توسط بانک مرکزی در ۷ فصل و ۷۵ ماده تسوید و تصویب شد.

یک سال قبل این قانون نیازمند تغییرات شد که هشت ماه پیش بعد از یک سلسله تعدیلات به وزارت عدلیه و شورای وزیران ارسال شد، ولی با وجود تعدیلات متعدد این قانون هنوز هم نهایی نشده است. بعد از اظهارات اخیر نورالله دلاوری، سید یوسف حلیم سرپرست وزارت عدلیه هفته گذشته گفت که این قانون نهایی شده و روی ترجمه پشتوی آن کار جریان دارد و تا ده روز دیگر به پارلمان افغانستان فرستاده خواهد شد. ولی هنوز روشن نیست که واقعاً این قانون تا چند روز دیگر به پارلمان ارسال و چه وقت تصویب آن نهایی خواهد شد. یک علت تأخیر در تأیید این قانون شاید به خاطر منافع یک تعداد از اراکین دولت باشد که ممکن این قانون آنها را متأثر می سازد. "حبیبه" دانش یک تن از وکلای پارلمان در این مورد می گوید که مافیای اقتصادی امروز حکومت افغانستان را در چنگالش گرفته و به پارلمان هم دامنه کشیده و در رده های پایین نظام هم تعدادی در این دخیل استند. به نظر او این قانون می توانست این مافیا را در هم بشکند. قانون مبارزه علیه تطهير پول و تمویل تروریزم نه تنها مانع خلق عواید نا مشروع برای عده ای در سطح دولت می شود بلکه پیامد فراتر از آن را هم در قبال دارد:

۱. تأثیر بالای نظام بانکی و مالی

این قانون بالای نظام بانکی و مالی افغانستان تأثیر مستقیم دارد. به قول آقای دلاوری قسمی که گفته شد اگر تا اخیر ماه جون سال جاری تصویب این قانون نهایی نشود، افغانستان در فهرست سیاه کشور ها شامل می شود. به قول دلاوری مراد از فهرست سیاه قطع همکاری بانک های بین المللی برای بانک های افغانستان است. نورالله دلاوری هشدار داده که اگر تا اخیر ماه جون سال جاری قانون مبارزه با پول شویی تصویب نشود، افغانستان در فهرست سیاه شماری از کشور ها شامل خواهد شد. او اضافه کرد که بانک های تجارتي در بانک کشورهای خارجی حساب های دارند که از طریق آن پرداخت ها و انتقالات بین المللی پولی صورت می گیرد. در صورت نبود همچو قانون، تمام این حساب ها بسته خواهد شد که تأثیر آن بر نظام بانکی نوپای کشور جبران ناپذیر است. قابل یادآوری است که تا کنون حساب های ۵ بانک تجارتي افغانستان در خارج به این خاطر بسته شده است.

۲. تأثیر بالای ثبات اقتصادی و سیاسی

ثبات اقتصادی و سیاسی افغانستان هم به این قانون گره عمیق خورده است. متأسفانه در بیش تر از ده سال گذشته در کنار اقتصاد رسمی دولت، اقتصاد غیررسمی و اقتصاد "سیاه" به ویژه اقتصاد مواد مخدر هم رشد کرده که نه تنها برای ثبات اقتصادی بل که برای ثبات سیاسی هم خطر جدی را متوجه ساخته است. چون اقتصاد مواد مخدر غیرقانونی است، پس تابع مالیات نیست. از این رو درآمدهای داخلی دولت افزایش نمی یابد. علاوه بر آن اقتصاد مواد مخدر برای شورشیان وجوه پولی را تهیه می کند که این خود قدرت نظامی آنها را تقویت کرده و در نهایت امنیت و ثبات سیاسی را تضعیف می کند. قاچاق بران مواد مخدر در نبود این قانون دست بلند دارند. احمد مسعود استاد دانشگاه کابل در این رابطه می گوید که بعضی ها با درآمد پول کوکنار مسکن می خرند و دوباره آن را فروخته و بعد پول را به دوی ارسال می کنند تا در آنجا برای جنگ افغانستان اسلحه بخرند. پس ثبات سیاسی چی گونه تامین می شود؟

۳. تأثیر بالای کمک ها و امنیت

د پانو شمیره: له ۲ تر ۳

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلیکني د لیکنيزي بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله لیکنه له رالیرلو مخکي په خبر و لولی

پول سپاه توسط تعداد زیادی از افراد معامله می شود تا حجم آن به لایه های کوچک بین اشخاص بیش تر داد و ستد شود.

قانون منع پول شویی با اعطای کمک های خارجی هم گره عمیق خورده است. آقای دلاوری در این رابطه گفت که اعطای کمک های وعده شده در کنفرانس توکیو همه به داشتن این قانون بستگی دارد که در صورت نبود آن، به دست آوردن این کمک ها دشوار خواهد بود.

افغانستان کشوری است که ۹۷ فی صد تولیدات ناخالص داخلی آن از مخارجی تأمین می شود که با حضور نیروهای بین المللی و جامعه جهانی در افغانستان ارتباط مستقیم دارد. سهم اعظم این کمک ها روی امنیت متمرکز بوده است. بر اساس ارقام موجود بین سال ۲۰۱۰ و ۲۰۱۱، از مجموع ۹۰ میلیارد دالر کمک های وعده شده به افغانستان، ۵۷ میلیارد دالر آن تنها بالای بخش امنیت به مصرف رسیده است.

بناء در نبود این قانون افغانستان یک کشور مصون نخواهد بود. گروه بین المللی بحران هشدار داده که اگر جامعه جهانی پرداخت مخارج اردوی افغانستان را ادامه ندهد، این کشور شاهد بی ثباتی و ناآرامی های بیش تری خواهد بود.

با توجه به خطرات و نگرانی های ناشی از فقدان این قانون، ضرور است تا دولت و پارلمان افغانستان هرچه عاجل در نهایی شدن این قانون اقدام کنند تا کشور را بیش تر از این آسیب پذیر نسازند. این مشکل از سوی دیگر فرصتی خوب برای دو نامزد مطرح انتخاباتی نیز است تا نشان دهند که در برابر نگرانی های تطهیر پول و تمویل تروریزم چی برنامه هایی را روی دست دارند.

(با تشکر از سایت فارسی/ دری بی بی سی)